

СИЛАБУС
з дисципліни «Фінансовий ринок»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 24 годин лекції, 24 годин – практичні заняття, 42 годин – самостійна робота, екзамен.

Викладач курсу – **Рижикова Наталія Іванівна**, д.е.н., професор кафедри обліку та аудиту (<http://new.khntusg.com.ua/staff/rizhikova-natalija-ivanivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити – базові знання з дисциплін: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Фінанси», «Гроші та кредит», «Фінанси підприємства», «Фінанси домогосподарств», «Бюджетна система», «Страхування», «Фінансова статистика», «Мікрота макроекономіка», «Статистика», «Міжнародні фінанси», «Фінансова безпека підприємства», «Банківська система».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Фінансовий ринок» буде корисна майбутнім фахівцям з фінансів, банківської справи та страхування для набуття знань та практичних навичок щодо формування у студентів розуміння взаємозв'язків між джерелами формування фінансових ресурсів та їх використанням; функціонування фінансових інструментів, суті фінансового посередництва, особливостей обігу різних видів фінансових інструментів, видів, форм і методів регулювання фінансового ринку. Дисципліна «Фінансовий ринок» спрямована на послідовне та систематизоване вивчення суті та значення фінансового ринку у сфері економічних відносин, покликане дати краще розуміння та усвідомлення усіх економічних процесів, які відбуваються на ринку.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- сутність, функції, структуру та роль фінансового ринку в економіці;
- нормативно-правову базу, що регулює фінансовий ринок;
- фінансові інститути, що виступають посередниками між суб'єктами фінансового ринку;
- ціноутворення на фінансовому ринку та теорії ризику;
- ринки капіталів, похідних фінансових інструментів, грошовий, валютний, фондовий, банківських позичок, особливості їх розвитку;
- фондові біржі та їх розвиток у світі і в Україні;

вміти:

- проводити фінансові розрахунки по цінних паперах;
- аналізувати і прогнозувати ризики капіталовкладень;
- виконувати конкретні розрахунки по прогнозах руху цін і вибору портфеля цінних паперів.

Мета та основні задачі дисципліни.

Мета – формування у здобувачів вищої освіти базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей функціонування фінансів на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи розвитку фінансової системи.

Завдання курсу:

- усвідомлення місця фінансового ринку у фінансовій системі;
- усвідомлення необхідності функціонування фінансових інструментів як засобів взаємодії учасників ринку;
- засвоєння особливостей обігу різних видів цінних паперів;

- усвідомлення суті інфраструктури фінансового ринку, її значення для забезпечення виконання ринком своїх функцій та виявлення особливостей діяльності професійних учасників, фондових бірж, посередників в Україні;

- засвоєння основних відмінностей обігу різних видів цінних паперів;
- усвідомлення необхідності державного регулювання фінансового ринку з урахуванням специфіки економічного й соціального розвитку України.

Компетентності:

- здатність до навчання та самоосвіти з питань фінансового ринку;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій;

- здатність до формування дослідницьких навичок та умінь у сфері фінансового ринку;

- здатність до формування навичок критичного мислення з питань функціонування фінансового ринку;

- уміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для діагностики стану фінансових систем.

Результати навчання. В результаті вивчення курсу студенти мають застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. Визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами фінансових систем.

Структура курсу:

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Взаємодія і співвідношення реального та фінансового секторів економіки. Рух фінансових потоків в економіці. Фінансова система та її структура, місце фінансового ринку. Сутність і функції фінансового ринку. Базові концепції фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку. Фінансові активи і фінансові інструменти. Глобалізація фінансових ринків: причини, фактори, наслідки.

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Сутність регулювання фінансового ринку: принципи, напрями, рівні та форми регулювання. Державне регулювання фінансового ринку України: сутність, сфери та важелі регулювання. Внутрішнє регулювання фінансового ринку. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду. Сучасні проблеми регулювання фінансового ринку, необхідність створення нової концепції регулювання. Моделі реорганізації системи регулювання та нагляду в Україні в контексті євроінтеграційних процесів.

Тема 3. Інфраструктура фінансового ринку

Інфраструктура та її склад. Класифікація фінансового посередництва. Банківські посередники. Небанківські фінансово-кредитні інститути. Контрактні фінансові інститути.

Тема 4. Дохідність, ризик та ціна капіталу на фінансовому ринку

Ціноутворення на фінансовому ринку на різні фінансові активи. Оцінка інвестиційних якостей фінансових посередників. Визначення ставки дохідності або ціна капіталу. Моделі оцінки фінансових інструментів. Оцінювання облігацій. Оцінювання акцій. Дохідність операцій з фінансовими активами. Модель оцінки капітальних активів. Фінансові ризики. Поняття та класифікація фінансових ризиків. Методи оцінки ризиків. Основні методи нейтралізації фінансових ризиків на фінансовому ринку.

Тема 5. Грошово-кредитний ринок

Загальна характеристика грошово-кредитного ринку, функції, учасники, попит і пропозиція на грошовому ринку. Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Сутність грошового ринку. Структура та основні інструменти грошового ринку. Ринок капіталів: сутність, функції, організація. Кредитний ринок: основи організації, види кредитів. Банки як основні учасники кредитного ринку. Державний кредит, його форми та види.

Державний борг України. Кредитні рейтинги. Сучасний стан і тенденції розвитку банківської системи України. Ключові фактори і напрями її оздоровлення.

Тема 6. Валютний ринок

Становлення національної та світової валютних систем. Поняття, функції та суб'єкти валютного ринку. Валютний курс. Валютні операції. Валютний трейдинг. Прогнозування валютних курсів. Валютне регулювання та курсова політика центрального банку в сучасних умовах України. Золотовалютні резерви країни. Управління золотовалютними резервами.

Тема 7. Фондовий ринок

Основи функціонування фондового ринку. Сутність, функції, принципи функціонування фондового ринку. Класифікація фондових ринків. Фінансові інструменти фондового ринку. Класифікація цінних паперів. Інвестиційні властивості цінних паперів. Рейтингові оцінки цінних паперів. Фундаментальний та технічний аналіз фондового ринку. Інвестиційні стратегії на фондовому ринку. Фондова біржа та біржові операції. Фондові ринки та фондові біржі світу. Рейтинги фондового ринку. Біржові індекси. Професійна діяльність на фондовому ринку. Національна депозитарна система. Сучасний фондовий ринок України: проблеми та шляхи їх вирішення. Стратегії розвитку.

Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів

Основи організації та функціонування ринку похідних цінних паперів. Види похідних фінансових інструментів. Основні засоби аналізу ринку похідних інструментів.

Тема 9. Страховий ринок

Страхові компанії на фінансовому ринку: світові тенденції. Страхові резерви. Основні напрями та інструменти їх розміщення. Недержавні пенсійні фонди, їх фінансові активи і розміщення на фінансовому ринку. Інвестиційний капітал страхових компаній в Україні. Страхові резерви і можливості їх інвестування. Структура інвестиційного портфеля українських страховиків. Зв'язок страхового сегменту з іншими сегментами фінансового ринку.

Тема 10. Ринок дорогоцінних металів

Значення і роль золота у міжнародній валютній системі. Сутність, класифікація та особливості функціонування ринку дорогоцінних металів. Характеристика операцій із золотом та особливості проведення «золотих» аукціонів. Ринок банківських металів в Україні.

Тема 11. Ринок нерухомості та землі

Ринок нерухомого майна. Ринок землі у структурі ринку нерухомості. Зарубіжний досвід становлення та функціонування ринку землі та українські особливості.

Тема 12. Міжнародний фінансовий ринок

Світовий фінансовий ринок, його структура та суб'єкти. Світові фінансові потоки та світові фінансові центри. Фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку. Міжнародні фінансові організації.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 30 % семестрової оцінки; модуль 2 – 30% семестрової оцінки; іспит – 40% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>